

ව්‍යග්ඝපජ්ජ සූත්‍රය

(අං.නි.5, 234 පිට)

මහාකරුණාවෙන් හා මහාප්‍රඥාවෙන් යුතුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ හැම දහම් පදයකින් ම උන් වහන්සේ ඉදිරිපත් කළේ අපගේ ජීවිත සාර්ථක කර ගන්නා ක්‍රමයයි. දුකින් නිදහස් ව උපරිම ලෙස මානසික සුවය සහනය ලබන මාවතයි. එම දහම අසා තේරුම් ගෙන තම ජීවිතයට අදාළ කර ගත් පමණට තමාටත් අන් අයටත් මෙලොවටත් පරලොවටත් මහත් යහපතක් සිදු වේ.

සාමාන්‍ය ලෝක සත්වයා තම දියුණුව ලෙස සලකන්නේ තමාගේ භෞතික දියුණුව හෝ අධ්‍යාපනික ප්‍රගතියයි. නැතහොත් තම දුදරු ඥාතීන්ගේ සංවර්ධනයයි. එහි අවසානයෙහි බොහෝ දෙනා මිය යන්නේ අතෘප්තිකරවයි. බුදුදහම ද භෞතික දියුණුව හා අධ්‍යාපනික ප්‍රගතිය ලැබීමේ අවශ්‍යතාව පෙන්වා දෙන අතර වඩාත් අගය කරන්නේ ආධ්‍යාත්මික දියුණුවයි. එනම් ලෝභාදී අකුසල දහම්වලින් සිත මුදවා ගෙන පරිත්‍යාගශීලීත්වය, කරුණාව, මෛත්‍රිය, ප්‍රඥාව ආදී ගුණදහම්වලින් මිනිස් සිත ඉහළට ම දියුණු කර ගැනීමයි. ලෝභාදී කෙලෙස්වලින් සිත මුදවා ගත් පමණට සිතෙහි මානසික දියුණුව ඇතිවන අතර එපමණට බාහිර ද්‍රව්‍ය හා පුද්ගලයන් මත යැපෙන ප්‍රමාණය අවම වේ. තම ආධ්‍යාත්මික ශක්තිය පිළිබඳ විශ්වාසය තබා කටයුතු කිරීමේ දී බාහිර දෙයින් වන දුකින් සිත මුදවා ගැනීමටත් තම භෞතික ශරීරයට වුව ද සිදුවන ජරා, ව්‍යාධි, මරණාදී දුක්වලදී පවා සිතෙහි දුකක් ඇති නොවන පරිදි සිත රැක ගැනීමට සමත් වේ.

දුර්ලභව ලද මිනිස් භවය හා අතිදුර්ලභව ලද සම්බුද්ධෝත්පාදය යන කරුණු දෙක ම එකවර හිමි වීම අතිශය භාග්‍යසම්පන්න අවස්ථාවකි. එබඳු අවස්ථාවක යමෙකුගේ දියුණුව තීරණය කෙරෙන ප්‍රධාන සාධකය වන්නේ ඔහු කෙතෙක් දුරට දහමට කැමැති ද යන කරුණයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන පරිදි යමෙක් දියුණු වෙනවා ද පිරිහෙනවා ද යන බව තේරුම් ගැනීම පහසු ය. එනම් ධර්මය කැමැති වන තැනැත්තා දියුණු වන අතර දහමට අකැමැති වන තැනැත්තා පිරිහෙයි (ධම්මකාමො භවං හොති. ධම්මදෙස්සී පරාභවො).

භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ සද්ධර්මයේ ගුණ හයක් සඳහන් වේ. ධර්මයේ ගුණ දැක්වෙන පාලි පාඨයෙහි එය දැක්වේ.

‘ස්වාක්ඛානො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො ඵහිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චන්තං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤාහි’ (පඨමචේරහස සූත්‍රය, අ.නි. 5, බු.ජ.ත්‍රි. 458 පිට/ මහාතණ්හාසංඛය සූත්‍රය, ම.නි. 1, බු.ජ.ත්‍රි. 622)

1. **ස්වාක්ඛාන** :- භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්මය මූල මැද අග යහපත් අයුරින් මැනැවින් දේශනා කළ හෙයින් එය ස්වාක්ඛාන නම් වේ. එහි කිසිදු අඩුවක් අසත්‍යයක් නිරූපක බවක් කිසි ලෙසකින්වත් නොමැත. ප්‍රධාන වශයෙන් සීල, සමාධි, පඤ්ඤා යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂාව එහි අන්තර්ගත වන අතර පටිච්චසමුප්පාදය පදනම් ව සත්තිස්බෝධිපාක්ෂික ධර්ම එහි විස්තර කොට තිබේ.
2. **සන්දිට්ඨික** :- එම ධර්මයේ ප්‍රතිඵල මේ ජීවිතය තුළ දී ම ලද හැක්කකි. යමෙකු අවංකව උත්සාහයෙන් මෙම දහම සිය ජීවිතයට සම්බන්ධ කර ගත හොත් මරණින් මතු පමණක් නොව මෙලොවදීම එහි ආනිසංස අත්විඳිය හැකි වේ. ධර්මය පිළිපැදීමේ ප්‍රධාන ම ආනිසංසය නම් සිතෙහි පවත්නා ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ යන ත්‍රිවිධ අකුසල මූල දුරු වී මානසික අසහනය දුක දුරු වී සහනය සතුට වර්ධනය වීමයි.
3. **අකාලික** :- කල් නොයවා ආනිසංස ලද හැකි දහමක් බුදුරජුන් ලොවට දේශනා කොට ඇත. සැපත සුවය අපේක්ෂාවෙන් මිනිසා සිදු කරන බොහෝ කටයුතුවල ප්‍රතිඵල ලැබීමට කලක් බලා ඉඳීමට සිදු වේ. එහෙත් ධර්මයේ පවත්නා සුවිශේෂත්වයක් නම් එය අනුගමනය ආරම්භ කළ මොහොතේ පටන් ම අනුසස් අත්දැකීමට හැකි වීමයි.
4. **ඵහිපස්සික** :- ‘එන්න, බලන්න’ යනුවෙන් ඕනෑම කෙනෙකුට විවෘත ව මේ දහම වෙත පැමිණීමට ආරාධනා කළ හැක. ප්‍රතිඵල මේ ජීවිතය තුළදී කල් නොයවා ලැබිය හැකි නිසා බුද්ධිමත්, අවංක ඕනෑම

කෙනෙකුට පැමිණ මෙය පිළිපැද එහි ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමට ප්‍රකාශ කළ හැක. බුදුදහමේ පවතින විශේෂත්වයක් නම් 'එන්න, බලන්න' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කරනවා මිස 'එන්න, පිළිගන්න' කිසිවිටෙකත් ප්‍රකාශ නොකිරීමයි.

- 5. ඔපනයික :- තමා වෙත උපදවා ගෙන ප්‍රතිඵල දැකිය යුත්තක් නිසා 'ඔපනයික' නම් වේ. බුදුදහමින් ලැබෙන ප්‍රතිඵල වෙනත් අයකු වෙතින් නොව තමා ම අනුගමනය කොට තම ජීවිතය තුළින් ම එහි ආනිසංස අත්විඳිය හැක. එම නිසා මාර්ගඵලලාභීන් සොයාගෙන බාහිරට යාම නොව තමා වෙතින් එම ගුණ අත්හද බැලිය හැක.
- 6. පව්වත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤාහි :- නුවණැත්තන් විසින් වෙන වෙන ම අවබෝධ කර ගත යුත්තකි. ධර්මය කෙතරම් සත්‍ය වුවත් ප්‍රතිඵලදයක වුවත් එය අසන්නා බුද්ධිමත් නොවුණහොත් ඉන් නිසි ප්‍රතිඵල ලැබීම දුෂ්කර ය. එම නිසා ධර්මය අසන, එය පිළිපදින තැනැත්තා බුද්ධිමත් තැනැත්තකු වීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි. බුද්ධිමත් බව යනු වර්තමානයේ පවත්නා අධ්‍යාපනික සුදුසුකම් නොව දුක (පඤ්චුපාදනස්කන්ධය) ඇතිවීම හා නැතිවීම පිළිබඳව දැක්වෙන හේතුඵල දහම හෙවත් පටිච්ච සමුප්පාදය නුවණින් අවබෝධ කර ගැනීමේ තියුණු නුවණයි. ඇතැම් විට අධ්‍යාපන සුදුසුකම් නැත්තකුට වුව ද මෙකී නුවණැති බව තිබිය හැකි ය. එය සසර වඩන ලද ඉන්ද්‍රිය ධර්මයන්ගේ ප්‍රමාණය සහ මෙලොවදී ඇසුරු කරන පුද්ගලයන්ගේ ස්වභාවය අනුව තීරණය වේ.

මෙබඳු ගුණයන්ගෙන් හෙබි දහමින් නිසි ඵල ලැබීමට නම් ධර්ම මාර්ගය ආරම්භයෙහි පටන් ම කරුණු හතරකින් උපකාරවත් බව ලැබිය යුතු වේ.

එනම් :

- 1. කල්‍යාණමිත්‍ර ආශ්‍රය
- 2. සද්ධර්ම ශ්‍රවණය
- 3. යෝනිසෝ මනසිකාරය
- 4. ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපදාව

මේ කරුණු සමීප කර ගැනීමටත් ඒවායින් නිසිඵල නෙළා ගැනීමටත් හැකි වන්නේ තමා තුළ ද කිසියම් ආකාරයේ ප්‍රාථමික ගුණාංග තිබුණොත් පමණි. ඒ අතර පරිත්‍යාගශීලීත්වය, කෘතවේදීත්වය, සිල්වත්බව, අවංකබව, සුවච්ච, මෙමත්‍රිය, නුවණැතිබව ආදී ගුණාංග වඩාත් වැදගත් වේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ වසර 45ක් පුරා දේශනා කළ ධර්මය තුළින් මෙලොව සාර්ථකත්වය මෙන් ම පරලොව සුගතිය හා සසර දුකින් සපුරා නිදහස්වීමේ මාවත පැහැදිලිව පෙන්වා දී තිබේ. මෙකී අංග තුන ම ඉතා පැහැදිලිව ප්‍රකාශිත සූත්‍රයක් ලෙස අංගුත්තර නිකායෙහි අට්ඨක නිපාතයෙහි සඳහන් ව්‍යග්ඝපජ්ජ සූත්‍රය දැක්විය හැකිය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක් කලෙක කෝලිය ජනපදයෙහි කක්කරපත්ත නමැති කෝලියයන්ගේ නියම ගමෙහි වාසය කරන කල්හි දීඝජාණු නම් කෝලිය පුත්‍රයා උන්වහන්සේ වෙත පැමිණියේ ය. බුදුරජුන්ට වැද නමස්කාර කොට එකත්පසෙක හිඳ ගත් දීඝජාණු බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙතින් ප්‍රශ්නයක් විමසා සිටියේ ය.

“මයං භන්තේ, ගිහි කාමභෝගී පුත්තසම්බාධසයනං අජ්ඣාචසාම, කාසිකවන්දනං පච්චනුභෝම, මාලාගන්ධවිලේපනං ධාරයාම, ජාතරූපරජනං සාදියාම. තේසං නෝ භන්තේ, භගවා තථා ධම්මං දේසේතු, යේ අමිභාකං අස්සු ධම්මා දිට්ඨධම්මභිත්තාය දිට්ඨධම්මසුඛාය සම්පරායහිත්තාය සම්පරායසුඛායාති.”

“ස්වාමීනි, ගිහිකාමභෝගී වන අපි දරුවන් විසින් සම්බාධ සහිතව සයනයන්හි වසන්නෙමු. කසිසඵ හා සඳුන් පරිහරණය කරමු. මල් සුවඳවිලවුන් දරමු. රන් හා රිදී ඉවසමු. ස්වාමීනි, එබඳු වූ අපට යම් දහම කෙනෙක් අපගේ මෙලොව ජීවිතයට හිතසුව පිණිස පවතී ද පරලොව හිත සැප පිණිස පවතින්නේ ද එබඳු දහමක් දෙසනු මැනැවි ” යනුවෙනි.

මේ අනුව දීඝජාණු කෝලියපුත්‍රයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් අසා සිටින්නේ තමාට මෙලොව හා පරලොව පිණිස හේතුවන කරුණු මොනවා ද කියායි. එහි දී බුදුරජාණන් වහන්සේ පළමුව දේශනා කරන්නේ මෙලොව හිතසුව පිණිස හේතුවන කරුණු පිළිබඳවයි.

වත්තාරෝමේ ව්‍යග්ඝපජ්ජ, ධම්මා කුලපුත්තස්ස දිට්ඨධම්මහිතාය සංවත්තන්ති දිට්ඨධම්මසුඛාය. කතමෙ වත්තාරෝ; උට්ඨානසම්පද, ආරක්ඛසම්පද, කල්‍යාණමිත්තතා සමජ්චිකතා.

මෙලොව හිතසුව පිණිස හේතුවන කරුණු හතරක් පළමුව දේශනා කර තිබේ.

එනම්:

1. උට්ඨානසම්පද
2. ආරක්ඛසම්පද
3. කල්‍යාණමිත්තතා
4. සමජ්චිකතා

1. උට්ඨානසම්පද:

මෙයින් දක්වෙන්නේ උත්සාහයෙන් යුතුව තම ජීවනෝපාදය සඳහා දැනුමින් කටයුතු කිරීමයි. කෘෂිකර්මය, වෙළෙඳුම, ගවපාලනය, දුනුශිල්පය, රාජ්‍ය සේවය, වෙනත් ශිල්පශාස්ත්‍ර ආදී කටයුතුවල දක්ෂව අනලස්ව විමසුම් නුවණින් කටයුතු කරමින් ධනය ඉපැයීම මෙමගින් විස්තර කෙරේ.

ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ සම්මා ආජීව මගින් කියැවෙන්නේ ද මෙයයි. මස් වෙළෙඳුම, මස්පිණිස සතුන් වෙළෙඳුම, අවිආයුධ වෙළෙඳුම හා වසවිස වෙළෙඳුම ආදී අදහැමි ජීවනෝපායයන්ගෙන් වෙන්වී ඉහත දැක්වූ පරිදි කෘෂිකර්මාන්තය ආදී දැනුමින් වෘත්තීය මගින් උත්සාහයෙන් දැනේ වීරියෙන් දහදිය වගුරුවා දැනුමින් ධනය ඉපැයීමට (උට්ඨානවිරියාධිගතා බාහාබලපරිචිතා සෙදවක්ඛිත්තා ධම්මිකා ධම්මලද්ධා) බුදුදහමින් උනන්දු කර තිබේ. මෙලෙස උත්සාහයෙන් ධනය ඉපැයීම මෙලොව දිවිය සඵල කර ගැනීමට හේතු වේ.

2. ආරක්ඛසම්පද :

උත්සාහයෙන් උපයාගත් ධනය රජුන්ගෙන්, සොරුන්ගෙන්, ගින්නෙන්, ජලයෙන් විනාශ වීමට ඉඩ නොතබා ආරක්ෂා කර ගැනීම මෙමගින් අවධාරණය කෙරේ. මහන්සියෙන් දැනුමින් උපයාගත් ධනය නිකරුණේ නාස්ති කර නොගැනීම මෙමගින් අවධාරණය කෙරේ.

3. කල්‍යාණමිත්තතා:

ගුණ නුවණින් හෙබි යහපත් මිතුරන් ඇසුරු කිරීම කල්‍යාණමිත්තතා යන්නෙන් අදහස් වේ. කිසියම් ගමකට නියමිගමකට ගියේ එහි වෙසෙන වැඩිහිටි, තරුණ, බාල යන කවුරුන් හෝ වේවා ශ්‍රද්ධා, සීල, ත්‍යාග, ප්‍රඥ යන ගුණයන්ගෙන් හෙබි අය ඇසුරු කරන ලෙස මෙහි දක්වා තිබේ. කුමන වයස් මට්ටමක සිටිය ද තමා ඇසුරු කරන්නාවූ තුළ ශ්‍රද්ධා ආදී ගුණාංග තිබීම වැදගත් වේ. ශ්‍රද්ධාදී ගුණයන්ගෙන් යුතු කලණ මිතුරන් සුභදව සාකච්ඡා කොට ඔවුන් ඇසුරු කොට ඔවුන් තුළ තිබෙන ශ්‍රද්ධාදී ගුණාංග තමන් ද අනුගමනය කිරීම මෙමගින් අවධාරණය කර තිබේ.

4. සමජ්චිකතා :

තමා උපයන ධනයට සරිලන ලෙස වියදම් කිරීම සමජ්චිකතා නම් වේ. තමාගේ ආදායම වියදම් පියවීමට සරිලන ලෙස ද වියදම් ආදායම නොඉක්මවන ලෙස ද පවත්වා ගැනීම මෙලොව දිවිය සඵල කර ගැනීමට හේතු වේ. යමෙක් ආදායමට වඩා අධික වියදම් කෙරේ නම් ඔහු දිඹුල් අනුභව කිරීම හා සමාන ය. එනම් දිඹුල් ගස දැඩිව සොලවා ගෙඩි කැඩීමට ගියහොත් ගසෙහි එල රැසක් නිකරුණේ නාස්ති වී හානි පැමිණෙන බැවිනි. තව ද ආදායමට වඩා බෙහෙවින් අඩුවෙන් වියදම් කිරීම අනාථ මරණයෙන් මිය යන්නකු

ලෙස දක්වා තිබේ. එනම් ධනය තිබියදී සිගන්නෙකු ලෙස මරණයට පත් වීමයි. මෙම අන්ත දෙකට ම නොගොස් අධිකව වියදම් නොකර අධික ලෝභයෙන් ද වැළකී සමබල ලෙස දිවි පැවැත්ම සමජීවිකතා යන්තෙන් අවධාරණය කෙරේ.

ඉහත කරුණු හතර සම්පූර්ණ කර ගත් පමණට මෙලොව ජීවිතය බෙහෙවින් සඵල කර ගැනීමට හැකියාව ලැබේ. හුදෙක් ආර්ථිකයෙන් පමණක් නොව සමාජ මට්ටමින් ද දැනුමින් දිවිපෙවෙතෙන් ද යුතුව පසුතැවීමවලින් තොරව මෙලොව ජීවිතය ගත කිරීමට මෙම කරුණු උපකාරවත් වේ. ඒ අතර කලණ මිතුරන්ගේ ඇසුරින් තම දිවියට ආලෝකය සපයා ගැනීමට නිතර උත්සාහවත් වීම අතිශය වැදගත් ය.

ඉන්පසු පැහැදිලි කර ඇත්තේ අපායට වැටීමට හේතුවන අපාය මුඛ හතරක් පිළිබඳවයි.
එනම්:

1. ස්ත්‍රීන්ට ලොල් වීම (ඉන්ට්‍රික්තෝ හෝනි).
2. සුරාවට ලොල් වීම (සුරාධුන්තෝ හෝනි).
3. සුදුවට ලොල්වීම (අක්ඛධුන්තෝ හෝනි).
4. පවිටු මිතුරන් ඇතිබව, පවිටු මිතුරන් සහාය කොට පවිටුමිතුරන්ට අවනතවීම (පාපමිත්තෝ පාපසහායෝ පාපසම්පවංකෝ)

මෙම කරුණු හතර සත්වයා අපායට ඇද දමන කරුණු වශයෙන් බුදුදහමෙහි නොයෙක් තැන (සිගාල, වසල, පරාභව සුක්ත) සඳහන් ව තිබේ. මෙම කරුණු ඇති කල්හි මෙලොව ආර්ථිකයෙන් සෞඛ්‍යයෙන් මෙන් ම සමාජ මට්ටමින් ද පිරිහීමට පත් ව පරලොව දුගතිගාමී වීමට ද සිදු වේ. එබැවින් මෙම කරුණුවලින් සපුරා ඉවත් වීමට බුදුදහමින් අනුශාසනා කෙරේ. උට්ඨානසම්පද ආදී කරුණුවලින් නිසි ප්‍රතිඵල ගෙන මෙලොව දිවිය නිසි ලෙස සඵල කර ගත හැකි වන්නේ ස්ත්‍රීන්ට ලොල්වීම ආදී කරුණුවලින් වැළකී සිටිය හොත් පමණි. නැතහොත් තමා උත්සාහයෙන් ලබන ධනය විනාශ වී මෙලොවදී ම පරිහානියට පත් වනු ඇත. යමෙක් එම කරුණුවලින් වැළකී කලණ මිතුරන් ඇසුරු කළ හොත් මෙලොවදී ම දියුණුවට පත් ව

දීඝජාණු කෝලියපුත්‍රයා හුදෙක් මෙලොව ජීවිතයේ සාර්ථකත්වය සඳහා පමණක් නොව පරලොව ජීවිතයේ අභිවාද්ධිය සඳහා ද බුදුරදුන්ගෙන් උපදෙස් ඉල්ලා සිටියේ ය. එකල පවා ජනතාව පරලොව ජීවිතයක් විශ්වාස කළ බවට මෙය හොඳම නිදසුනකි. මෙලොව ජීවිතය සාර්ථක වූ පමණට කෙනෙකුගේ ජීවිතය සාර්ථක සම්පූර්ණයෙන් සාර්ථක වූවා යැයි කිව නොහැක. මක් නිසාද යත් පරලොව දුගතිගාමී වුවහොත් මෙලොව ලද සියලු දේ නිරර්ථක වන බැවිනි.

මෙලොව ජීවිතය පමණක් සාර්ථක වීම බුදුදහමින් සමාන කර ඇත්තේ එක් ඇසක් පමණක් පෙනෙන තැනැත්තකුටයි. එබඳු තැනැත්තා දුරින් ම දුරු කරන ලෙස දක්වා තිබේ (අන්ධං ච එකචක්ඛුං ච ආරකා පරිවජ්ජයෙ). ශ්‍රද්ධාදී ගුණ නුවණ සපිරි කලණ මිතුරු ඇසුර අවශ්‍ය වන්නේ පරලොවට අවශ්‍ය මග පෙන්වීම ලබා ගැනීම සඳහායි.

ඉන්පසු කෝලියපුත්‍රයාගේ ඉල්ලීම අනුව පරලොව හිතසුව පිණිස හේතුවන කරුණු බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරති.

වත්තාරෝමේ ව්‍යග්ගපජ්ජ, ධම්මා කුලපුත්තස්ස සම්පරායහිතාය සංවත්තන්ති සම්පරායසුඛාය. කතමෙ වත්තාරෝ සද්ධාසම්පද, සීලසම්පද, වාගසම්පද, පඤ්ඤසම්පද.

පරලොව හිතසුව පිණිස හේතුවන කරුණු හතරකි.
එනම්:

1. සද්ධාසම්පද
2. සීලසම්පද
3. වාගසම්පද
4. පඤ්ඤසම්පද

මෙම කරුණු හතරින් හුදෙක් ස්වර්ග මාර්ගය පමණක් නොව මෝක්ෂ මාර්ගය ද පැහැදිලි කර තිබේ. මුල් කරුණු තුන සුගතියට හේතුවන අතර අවසන් කරුණ නිවනට උපනිශ්‍රය වේ.

1. සද්ධාසම්පද:

මෙහි ශ්‍රද්ධා සම්පදව යනුවෙන් දක්වා ඇත්තේ තථාගතයන් වහන්සේගේ සම්බුද්ධත්වය (අවබෝධය) පිළිබඳ විශ්වාසයයි (සද්ධෝ හෝති තථාගතස්ස බෝධිං). තථාගතත්වය පිළිබඳ මෙම ශ්‍රද්ධාව නිසි ලෙස හටගන්නේ ධර්මය අසා මැනැවින් තේරුම් ගත් පමණකි.

යෝ ධම්මං පස්සති සෝ මං පස්සති. යෝ මං පස්සති සෝ ධම්මං පස්සති.
(යමෙක් ධර්මය දකියි ද ඔහු මා දකියි. යමෙක් මා දකියි ද ඔහු ධර්මය දකියි)

යෝ පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති සෝ ධම්මං පස්සති.
යෝ ධම්මං පස්සති සෝ පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති.

(යමෙක් පටිච්චසමුප්පාදය දකියි ද ඔහු ධර්මය දකියි. යමෙක් ධර්මය දකියි ද ඔහු පටිච්චසමුප්පාදය දකියි)

මෙයින් පැහැදිලි වන කරුණක් නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැකීමටත් ධර්මය දැකීමටත් හේතුවන ප්‍රධාන සාධකය වන්නේ පටිච්චසමුප්පාදය තේරුම් ගැනීම බවයි. මෙම අවබෝධයත් සමඟ බුදුරදුන් තුළ පැවැති අරහං ආදී සම්බුදු ගුණ පිළිබඳව විශ්වාසය ශ්‍රද්ධාව තවදුරටත් දියුණු වේ. ශ්‍රද්ධාව නිවන් මගට හේතුවන කුසල බීජයක් ලෙසත් (සද්ධාබීජං), ධනයක් ලෙසත් (සද්ධා ධනං), ඉන්ද්‍රිය ධර්මයක් ලෙසත් (සද්ධා ඉන්ද්‍රියං), බලයක් ලෙසත් (සද්ධා බලං) දැක්වෙන අතර එමඟින් සසර ඕසය (සද්ධාය නරතී ඕසං) තරණය කරන බවත් දක්වා තිබේ. බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන තෙරුවන කෙරෙහි ගුණ දැන ඇති කර ගන්නා පැහැදීම මහා පුණ්‍ය ගංගා වශයෙන් (පුඤ්ඤභිසන්ද සුත්‍රය) දක්වා තිබේ. සසර සුගතියාමී වීමට මෙම ශ්‍රද්ධාව බෙහෙවින් උපනිශ්‍රය වේ. මට්ටකුණ්ඩලී, ඡත්තමානවක වැනි කථා පුවත් මගින් මෙය වඩාත් පැහැදිලි වේ.

2. සීලසම්පද:

ප්‍රාණඝාතය, සොරකම, කාමයවරදවා හැසිරීම, බොරුකීම, සුරාපානය යන පංච දුශ්චරිතයෙන් වෙන් ව කායික වාචික සංවරයෙන් සිටීම මෙහි ලක්ෂණයයි. සීලය සුගතියාමී වීමේ ප්‍රධාන මාවතක් වශයෙන් බුදුදහමින් නිතර අවධාරණය කර තිබෙනු දක්නට ලැබේ. එමඟින් මෙලොව ජීවිතයේ දී ගෞරවාන්විත ව පසුනැවිලිවලින් තොරව ජීවත් වීමට බෙහෙවින් උපනිශ්‍රය වේ. මහලු වන තුරු ම සිල්වත් බව උතුම් දෙයක් වශයෙන් දක්වා තිබේ (සීලං යාව ජරා සාධු).

3. වාග සම්පද:

මසුරුමල දුරුකොට පරිත්‍යාගී සිතිවිල්ලෙන් යුතුව සෝදගත් අත් ඇතිව යමක් ඉල්ලීමට සුදුස්සකු වශයෙන් දනය බෙදා දීමෙහි ඇලී වාසය කිරීම මෙමඟින් අවධාරණය කර තිබේ (කුලපුත්තෝ වගනමලමච්චේරෙන වෙනසා අගාරං අප්ඤ්ඤාසනි මුත්තවාගෝ පයනපාණී වොස්සග්ගරතෝ යාවයෝගෝ දනසංචිභාගරතෝ). දනය බුද්ධාදී සත්පුරුෂයන් පණ්ඩිතයන් විසින් උතුම් දෙයක් වශයෙන් අගය කර තිබේ (දනං භික්ඛවේ සප්පුරිසපඤ්ඤන්තං පණ්ඩිතපඤ්ඤන්තං). ත්‍රිවිධ පුණ්‍ය ක්‍රියා අතර පළමු පින්කම ලෙස දැක්වෙන දනය ධර්ම දනය දක්වා ම විවිධ මට්ටමින් දියුණු කළ හැකි ආකාර බුදුදහමෙහි දක්වා ඇත.

ඉහතින් දක්වූ ශ්‍රද්ධාව, සීලය හා දනය සුගතියාමී මාවත මෙන් ම මෙලොවදී ම සැප ලබන ගුණාංග වශයෙන් බුදුදහමින් නිතර අවධාරණය කෙරේ. ඒවා නිවන් මගට ද උපයෝගී කර ගැනීමට පුළුවන. ඉන්පසුව දැක්වෙන ප්‍රඥා සම්පදව විශේෂයෙන් මෝක්ෂ මාර්ගය සඳහා ඉවහල් වන්නකි.

4. පඤ්ඤාසම්පදා:

සියලු දුක් නිවැරදිව හේතුවන හේතුපිපල දහම පාදක කොටගත් සමුදය වය දක්නා නුවණ පඤ්ඤා සම්පද වශයෙන් මෙහි දක්වා තිබේ (පඤ්ඤාවා හෝති උදයන්ඵගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතෝ, අරියාය නිබ්බේධිකාය සම්මදුක්ඛිකිංඛියගාමිනියා). එනම් ස්කන්ධ, ධාතූ, ආයතන, නාමරූප, පටිච්චසමුප්පාදය වශයෙන් අපගේ ජීවිතයට අදාළ මූලික ඒකකයන්හි නිරතුරුව සිදුවන හටගැනීම හා නිරුද්ධ වීම දක්නා නුවණයි. පෙර නොතිබී හේතු ඇති කල්හි හටගෙන හේතු නිරුද්ධ වීමෙන් නිරුද්ධ වන ස්කන්ධාදී ඒකකයන්හි පවත්නා අනිත්‍යතාව දුටු පමණට එහි දුක්ඛ බව හා අනාත්ම බව පසක් වේ. එමගින් රාගාදී අකුසල මූලයන්ගෙන් සිත මිදේ. විශුද්ධිය හෙවත් නිවනට මාවන වශයෙන් දක්වා ඇත්තේ ස්කන්ධාදිය අනිත්‍යාදී වශයෙන් නුවණින් දැකීමයි. මෙලෙස මෙතෙහි කිරීම සසර දුකින් සදහට ම නිදහස්වීමට උපකාරවත් වේ.

ප්‍රඥව සම්පදවක් මෙන් ම ආලෝකයක් ලෙස ද බුදුදහමින් ඉහළින් අගය කර තිබේ. මිනිසාට ඇති අගනාම රත්නය ලෙස ප්‍රඥව (පඤ්ඤා නරානං රතනං) දැක්වෙන අතර ප්‍රඥවෙන් මානසික පාරිශුද්ධත්වය ලැබෙන බව ද සදහන් වේ (පඤ්ඤාය පරිසුඡිකානි). පටිච්චසමුප්පාදය පාදක කොටගත් චතුරාර්ය සත්‍යාවබෝධයෙන් යුතු දුකෙහි හටගැනීම හා නිරෝධය දක්නා නුවණ ප්‍රඥවයි. කෙලෙස් අතුරින් ප්‍රබලම ක්ලේශය වන අවිද්‍යාව හෙවත් මෝහය දුරැලිය හැක්කේ ප්‍රඥව මගිනි. කුසල් අතර ඉහළ ම කුසලය ලෙස බුදුදහමින් පෙන්වා දෙන්නේ ප්‍රඥ වෛතසිකයයි. මෙම ප්‍රඥව උපදවා ගැනීමට කලණ මිතුරු ඇසුරින් ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමත් ඇසු දහම නුවණින් මෙතෙහි කිරීමත් සමථ විදර්ශනා නමැති ප්‍රතිපදව තුළ යෙදීමත් අවශ්‍ය වේ.

ඔබ සැමට තෙරුවන් සරණයි!

බු.ව. 2563 (ව්‍ය.ව. 2019.12.01)

ඉල් පෝදා සීල සමාදානය

ලංකාරාම බෞද්ධ ආයතනය, ලා පොන්නේ, කැලිෆෝනියා, එක්සත් ජනපදය

Vyagghapajja (Dīghajāṇu) Sutta (AN,5, 234p)

Buddhist Path to be Successful in this life and in future lives

The main goal of Buddhism is to point out the path of happiness which is the main purpose of everyone. The supreme Buddha always describes the peaceful path for wellbeing of this life and hereafter. According to audience, the Buddha explains his message in short or in long. No matter whether the Buddha speaks to lay people or monks, he always points out the path of liberation from suffering. *Vyagghapajja [Dīghajāṇu] Sutta* which comes in Anguttara Nikaya clearly points out the path of happiness in this life and hereafter.

On one occasion, when the Buddha was at kakkarapatta, Dighajanu (Vyagghapajja) came to visit the Buddha. After bowing down, Vyagghapajja, sitting on one side, said the Buddha;

Tesaṃ no, bhante, bhagavā amhākaṃ tathā dhammaṃ desetu ye amhākaṃ assu dhammā diṭṭhadhammahitāya diṭṭhadhammasukhāya, samparāyahitāya samparāyasukhāya”ti.

“We are lay people enjoying sensuality; living crowded with spouses and children; using Kasi fabrics and sandalwood; wearing garlands, scents, and creams; handling gold and silver. May the Blessed One teach the Dhamma for those like us, for our happiness and well-being in this life and in future lives.”

Here the Buddha kindly explains the facts to his how to succeed in this life and hereafter.

First, for this life;

“Cattārome, vyagghapajja, dhammā kulaputtassa diṭṭha-dhamma-hitāya saṃvattanti diṭṭha-dhamma-su-khāya. Katame cattāro? Uṭṭhānasampadā, ārakkhasampadā, kalyāṇamittatā, samajīvitā.

Four conditions, Vyagghapajja, conduce to a householder's wellbeing and happiness in this very life. They are;

1. The accomplishment of determined effort (*utthāna-sampadā*)
2. The accomplishment of watchfulness (*ārakkha-sampadā*)
3. Good friendship (*kalyāṇamittatā*)
4. Balanced livelihood (*sama-jivikatā*).

1. The accomplishment of determined effort (*utthāna-sampadā*)

This first one explains the importance of earning wealth in righteous way with effort for the wellbeing of this life. There is the case where a lay person, by whatever occupation he makes his

living—whether by farming or trading or cattle tending or archery or as a king’s man or by any other craft—is clever and untiring at it, endowed with discrimination in its techniques, enough to arrange and carry it out. This is called being consummate in initiative. Not only we can apply effort in earning money, but in education and other good works in our life.

2. The accomplishment of Watchfulness (*āraṅkha-sampadā*):

This means the protection of wealth which is earned hard and righteously. There is the case when a lay person has righteous wealth—righteously gained, coming from his initiative, his striving, his making an effort, gathered by the strength of his arm, earned by his sweat—he manages to protect it through vigilance [with the thought], ‘How shall neither kings nor thieves make off with this property of mine, nor fire burn it, nor water sweep it away, nor hateful heirs make off with it?’ This is called being consummate in vigilance or watchfulness.

3. Good friendship (*kalyānamittatā*):

This says the associating good friends who explain the Dhamma which is useful for this life and future life. There is the case where a lay person, in whatever town or village he may dwell, spends time with householders or householders’ sons, young or old, who are advanced in virtue. He talks with them, engages them in discussions. He emulates consummate conviction in those who are consummate in conviction, consummate virtue in those who are consummate in virtue, consummate generosity in those who are consummate in generosity, and consummate discernment in those who are consummate in discernment. This is called admirable friendship.

4. Balance livelihood (*sama-jivikatā*).

This shows the way how to spend wealth according to income in the correct way. There is the case where a lay person, knowing the income and expenditure of his wealth, maintains a livelihood accordingly, neither a spendthrift nor a penny-pincher, [thinking], ‘Thus will my income exceeds my expenses, and my expenses will not exceed my income.’ Just as when a weightier or his apprentice, when holding the scales, knows, ‘It has tipped down so much or has tipped up so much,’ in the same way, the lay person, knowing the income and expenditure of his wealth, maintains a livelihood in tune, neither a spendthrift nor a penny-pincher, [thinking], ‘Thus will my income exceeds my expenses, and my expenses will not exceed my income.’ If a lay person has a small income but maintains a grand livelihood, it will be rumored of him, ‘This clansman devours his wealth like a fruit-tree eater.’ If a lay person has a large income but maintains a miserable livelihood, it will be rumored of him, ‘This clansman will die of starvation.’ But when a lay person, knowing the income and expenditure of his wealth, maintains a livelihood in tune, neither a spendthrift nor a penny-pincher, [thinking], ‘Thus will my income exceeds my expenses, and my outflow will not exceed my income,’ this is called maintaining one’s livelihood in tune.

Secondly, for future life;

Cattārome, vyagghapajja, dhammā kulaputtassa sam-parā-ya-hitāya saṃvattanti sam-parā-ya-su-khāya. Katame cattāro? Saddhāsampadā, sīlasampadā, cāgasampadā, paññāsampadā.

Four conditions, Vyagghapajja, conduce to a householder's weal and happiness in his future life. They are;

1. The accomplishment of confidence (*saddhā-sampadā*)
2. The accomplishment of virtue or morality (*sīla-sampadā*)
3. The accomplishment of charity or generosity (*cāga-sampadā*)
4. The accomplishment of wisdom or intelligence (*paññā-sampadā*)

When someone comes to this level, he should have a clear understanding about the Karmic law and the dependent origination which is the very important understanding that a person can gain in a Buddha's time. With the understanding of listening to what Buddha taught, someone who wishes to go forward for the wellbeing of future life and the Sansaric journey can see the path he or she should practice. Here four conditions are kindly declared to follow by the blessed one. One's real success or happiness depends on how far he or she has achieved these qualities. These qualities are very useful for inner peace and liberation from suffering.

1. The confidence (*saddhā-sampadā*):

When someone hopes to go forward on the path of liberation at the very beginning, he should have some kind of confidence in the Buddha's message which is immediately effective and visible results. When someone practices what the Buddha taught, he or she can see the results. Then his or her confidence gradually increases in the Dhamma and the Sangha too. As the result of this practicing, the confidence in the triple gems highly increases.

2. Virtue or Morality (*sīla-sampadā*):

This quality indicates the discipline in speech and behavior. When someone is knowledgeable in the Karmic law and the dependent origination, he or she tries to control his or her speech and behavior as much as he or she can for their own wellbeing. Having good discipline helps to successful spiritual life with concentration and insight.

3. Charity or Generosity (*cāga-sampadā*):

When someone goes on the path of liberation, he or she practices loving kindness too. Then they are generous to offer something to others concerning their qualities and needs. Practicing three merits is one of the major characters in the heavenly path. The three meritorious deeds are generosity, virtue and meditation. Practicing generosity brings a great happiness.

4. Wisdom (*paññā-sampadā*):

Wisdom or intelligence, which mainly helps us to overcome suffering and attain liberation from defilements, is highly praised in Buddhism. The main cause of our happiness is the level of our wisdom. Our real success depends on how much we have achieved wisdom. Hence, wisdom has been compared to a gem (*Paññā narānam ratanam*). Wisdom brings purification (*Paññāya varisujjhati* පැහැදීය පරිසුච්ඡති). There is no other bright light like wisdom (*Natthi paññā samā ābhā*). Wisdom is used in several terms in Pali language such as *Sammā Ditti* (සමමා දිට්ඨි), *Paññā* (පැහැදී), *Amoha* (අමෝහ). Wisdom should be increased from the beginning till the end to the maximum level of the path of enlightenment. Therefore, Buddhism always guides us to gain wisdom through all kinds of advices that the supreme Buddha explained in his entire life.

We usually experience through our senses such as eyes, ears, nose, tongue, body and mind. When objects such as forms, sounds, smell, taste reach senses, we experience about the world. The nature of this experience is arising at the moment and instantly ceases at once. Whatever we experience through six senses, five aggregates arise at that moment. Also, they immediately cease. Five aggregates are forms (*Rupa*), feelings (*Vedanā*), perception (*Saññā*), mental formations (*Sankhāra*) and consciousness (*Viññāna*). These five things arise together and cease together. They cannot be divided. We learn them by intelligence. These five aggregates, six internal senses or external objects are not permanent. They arise with the conditions at the moment, and they cease immediately when conditions separate. However, because of our ignorance we think they are permanent. Wisdom is against of this delusion. The nature of all conditions is that; Not being occurred (in the past) comes to an occurrence. Being occurred (at the present) will not come to (the future) occurrence. (*ahutvā sambhutam hutvā na bhavissati*). It means if we experience something now, it was not happened in the past in the same way like now.

The Buddha explains the theory in his main teaching that in the dependent origination like this;

"When this being, this comes to be" (*Asmim sati idam hoti*)
 With the arising of this – this arises" (*Imassa uppada idam uppajjati*)
 When this not being, this doesn't come to be (*Asmim asati idam na hoti*)
 With the cessation of this – this ceases" (*Imassa nirodha idam nirujjati*)

Also, present experience doesn't go to the future in the same way. If somebody can understand this reality, he is ready to give up extremes about the past and the future. Also, he tries to live in the present moment seeing arising and ceasing wisely with fully awareness. Understanding of this impermanence is one of the qualities that we can practice for the wellbeing of future life.

Monthly (*Unduvap*) Sil Program

Lankarama Buddhist Institute – La Puente, 12.01.2019